

A rap művészete – pragmatista szemmel

Richard Shusterman (2000): *Pragmatist Aesthetics. Living Beauty, Rethinking Art.* (*Pragmatista esztétika. A művészet megélése és a művészet újragondolása.* Magyar megjelenés: 2003. Fordító: Kollár József)

Célok:

Meliorisztikus (javító) szándék: a populáris művészet fejlesztésre szorul →

a) esztétikai deficit csökkentése a benne rejlő esztétikai és társadalmi potenciál miatt

b) teoretikus legitimáció → amerikai filozófia → az amerikai populáris kultúrához

„... közelebb hozni egymáshoz a művészetet és a mindennapi életet, az esztétikai funkció olyan fogalma révén, amely, miközben elfogadja az esztétikum specifikusságát, elköteleződik az élet más szféráival való egyesülése mellett.” (...) „... az esztétikum a művészetnél sokkal átfogóbb birodalmat konstituál, amely nélkül utóbbi nem létezhetne.” (→ objektum és szubjektum dualizmusának meghaladása) → a művek esztétikai elemzése; pl. a rap alkotásai (nem a gengszterstílusé) – melyek közelebb állnak az avantgárd hagyományokhoz, mint a „mainstream”-hez

c) szomaesztétika (a test esztétikája); nem hedonizmus; „a gyönyör mélységei”; különböző módon és szinteken lehet élvezni”

d) a filozófia legősbibbi igénye, hogy az élet művészete legyen

Elitkultúra ↔ Tömegkultúra

Magas művészet ↔ szórakoztató, populáris művészet

Demarkációs vonalak?

1) Társadalmi; 2) esztétikai; 3) pszichológiai; 4) metafizikai?

1.1 Művészetvilág (artworld); 2.2 konceptuális művészet; 3.3 szórakozás; 4.4 transzcendentális, morális előfeltevések

Rap < Hip-hop ☺; gettóélmény versus magaskultúra; „sample” (hangminta) – REMAKE, KOLLÁZS?; verbális virtuoizitás = költészet? → határvonalak megkérdőjelezése – posztmodern művészet? → Shusterman alapállása

EREDET:

- verbális sértegetés, „anyázás” („signifying”) → közösségi megbecsülés

- évődés, „dozens” → poliszemantikus; intertextulis; nyitott mű

KEZDETEK: Bronx; Brooklyn; Harlem; MC (improvizáció) és DJ (sampling, „scratch mixing”; „punch phrasing”); első lemez és rádiós szereplés: 1979.; 1989 – engedélyezik, hogy a rap részt vegyen a Grammy-díj átadáson

„Tudás-rap”; „üzenet-rap” ↔ gengszterrap ↔ „mainstream”

- Rap a rap-ről → Stetsasonic: „Talkin All That Jazz” (1988)

- - allúziók; közhelyek; közmondások; napi aktualitások; társadalomkritika

- - - Filozófiai tartalom? (Shusterman)